

oe130628

TISKOVÁ ZPRÁVA**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: martin.durdovic@soc.cas.cz

**Postoje k ochraně životního prostředí a jejímu
financování – květen 2013**Technické parametry

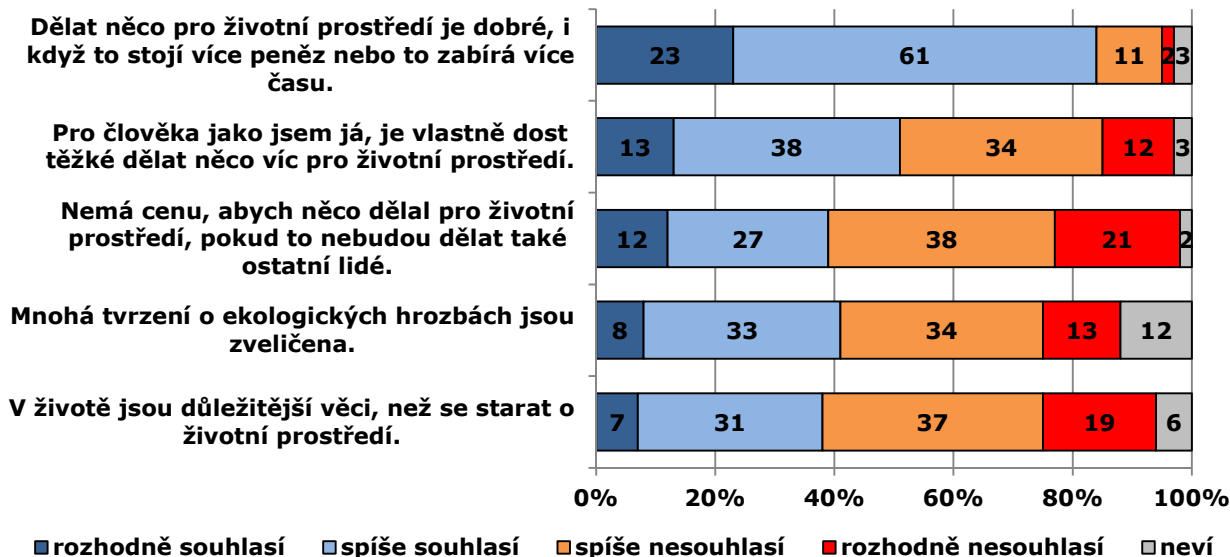
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v13-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>6. 5. – 13. 5. 2013</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1062</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OE.26, OE.40, OE.31</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>28. června 2013</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Martin Durdovič</i>

V květnu CVVM v rámci svého šetření zkoumalo postoje české veřejnosti k životnímu prostředí. Do tohoto širšího bloku byly zařazeny také dvě baterie otázek týkající se obecné ochoty dělat něco pro ochranu životního prostředí a dále pak vybraných aktivit ve prospěch ochrany životního prostředí. Zároveň jsme zjišťovali názory občanů na financování ochrany životního prostředí.

Z grafu 1 vyplývá, že občané České republiky deklarují relativně vysokou ochotu udělat něco pro životní prostředí. Celkem 84 % dotázaných souhlasí s tím, že dělat něco pro životní prostředí je dobré, i když to stojí peníze a čas, ovšem jen 23 % „rozhodně souhlasí“. Na druhou stranu asi polovina populace starší 15 let (51 %) má za to, že je pro ně osobně těžké pro životní prostředí něco udělat a zhruba dvě pětiny (39 %) se ztotožňují s argumentem, že starat se o životní prostředí má cenu jen tehdy, pokud tak budou činit také ostatní lidé.

Podobný podíl lidí zastává souhlasné stanovisko u dalších dvou položek. Asi dvě pětiny lidí si myslí, že tvrzení o ekologických hrozbách jsou zveličena (41 %), resp. jsou přesvědčeni, že existují důležitější věci než starost o životní prostředí (38 %). Většinově tedy i vzhledem k těmto dvěma položkám česká veřejnost přiznává tématu péče o životní prostředí důležitost.

Graf 1: Ochota dělat něco pro ochranu životního prostředí¹

Pozn.: Položky řazeny sestupně podle součtu podílů odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“.

Rozdíly ve sledovaných názorech lze vztáhnout k sociodemografickým charakteristikám populace. S výrokem, že je těžké udělat něco pro životní prostředí, statisticky významně častěji nesouhlasí lidé s dobrou životní úrovní své domácnosti, zastánci politické pravice (zvl. voliči TOP 09) a lidé se střední školou s maturitou. Obyvatelé Prahy více než jiní nesouhlasí s názorem, že existují důležitější věci než životní prostředí. S výrokem, že nemá cenu dělat něco pro životní prostředí, pokud se nezapojí také ostatní, častěji nesouhlasí lidé ve věku 30 až 44 let, lidé s vysokoškolským vzděláním a ti, kdo uvádějí dobrou životní úroveň. Se stejným výrokem naopak častěji souhlasí zastánci krajní politické levice (zvl. voliči KSČM). Muži jsou častěji než ženy přesvědčeni o tom, že ekologické hrozby jsou zveličovány. Stejný názor je silněji zastoupen také mezi obyvateli regionu Severozápad.

Tabulka 1 prezentuje časové srovnání s předcházejícími lety. Od hodnot naměřených v loňském roce se významněji odchyluje pouze podíl lidí souhlasících s tím, že dělat něco pro životní prostředí má cenu jen tehdy, pokud tak budou činit i ostatní, kde došlo k poklesu o 6 procentních bodů (ze 45 % na 39 %).

¹ Znění otázky: „Do jaké míry souhlasíte či nesouhlasíte s těmito výroky? a) Pro člověka jako jsem já, je vlastně dost těžké dělat něco víc pro životní prostředí, b) Dělat něco pro životní prostředí je dobré, i když to stojí více peněz nebo to zabírá více času, c) V životě jsou důležitější věci, než se starat o životní prostředí, d) Nemá cenu, abych něco dělal pro životní prostředí, pokud to nebudou dělat také ostatní lidé, e) Mnohá tvrzení o ekologických hrozbách jsou zveličena.“ Možnosti odpovědí: „rozhodně souhlasí“, „spíše souhlasí“, „spíše nesouhlasí“, „rozhodně nesouhlasí“, „neví“.

Tabulka 1: Ochota dělat něco pro životní prostředí – časové srovnání (v %)

	V/2008 +/-	V/2009 +/-	V/2011 +/-	V/2013 +/-
Dělat něco pro životní prostředí je dobré, i když to stojí více peněz nebo to zabírá více času.	82/11	86/11	80/14	84/13
Pro člověka jako jsem já, je vlastně dost těžké dělat něco víc pro životní prostředí.	62/36	55/43	54/42	51/46
Nemá cenu, abych něco dělal pro životní prostředí, pokud to nebudou dělat také ostatní lidé.	44/52	42/57	45/53	39/59
Mnohá tvrzení o ekologických hrozbách jsou zveličena.	32/62	36/52	43/44	41/47
V životě jsou důležitější věci, než se starat o životní prostředí.	31/50	36/59	40/55	38/56

Pozn.: Plus označuje součet podílů odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, mínus označuje součet podílů odpovědí „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Tabulka 2: Aktivity ve prospěch ochrany životního prostředí² (v %)

	III/2004 ano/ne	V/2005 ano/ne	V/2006 ano/ne	V/2007 ano/ne	V/2008 ano/ne	V/2011 ano/ne	V/2013 ano/ne
zúčastnil se aktivit na ochranu přírody (např. brigáda, obnova zeleně)	33/66	34/66	37/62	34/65	35/64	26/73	27/72
podepsal petici	14/82	13/85	16/82	17/81	15/84	17/81	17/81
dal peníze na podporu skupiny či hnutí, které se zabývá ŽP	11/87	14/84	12/86	13/86	13/85	14/85	12/87
snažil se ovlivnit rozhodování úřadů	-	-	-	-	10/90	9/90	8/92
zúčastnil se demonstrace	5/95	4/96	5/94	5/94	6/94	5/94	6/93

Pozn.: Uvedeny odpovědi na dichotomickou otázku, tj. ano, nebo ne; dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Dotazovaných jsme se dále ptali, zda v posledních pěti letech vykonali nějakou aktivitu ve prospěch ochrany životního prostředí. V tomto případě volili mezi variantami odpovědi „ano“, nebo „ne“.

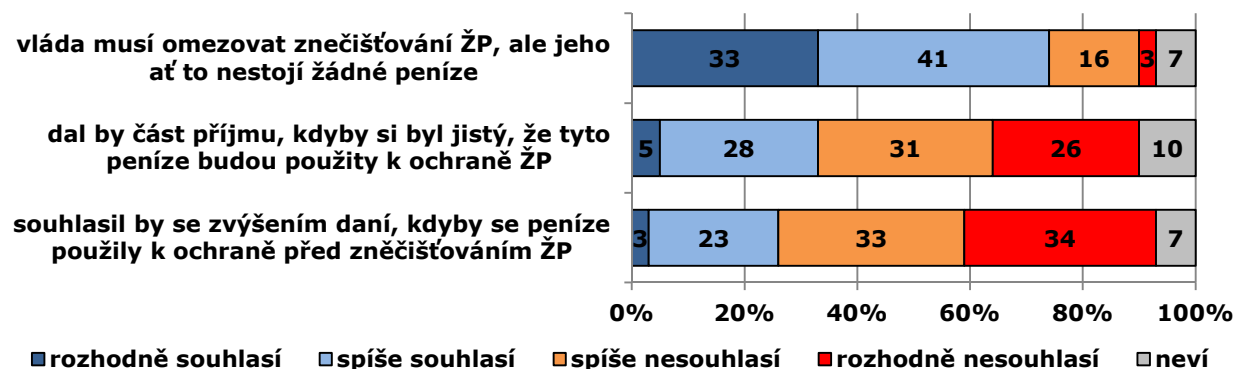
Z tabulky 2 je zřejmé, že nejčastěji se zájem o ochranu životního prostředí projevuje účastí na aktivitách, jako jsou brigády nebo obnova zeleně - zhruba čtvrtina Čechů (27 %) uvedla, že se v posledních pěti letech zúčastnila akce tohoto druhu. Častějšími aktivitami jsou také podpis petice (17 %) a darování peněz na podporu skupiny či hnutí, jež se angažuje v ochraně životního prostředí (12 %). Zbývající aktivity deklaruje výrazně menšinová část populace: 8 % dotázaných uvedlo, že se snažili ovlivnit rozhodování úřadů, 6 % se účastnilo

² Znění otázky: „V posledních pěti letech jste: a) podepsal petici týkající se životního prostředí, b) dal peníze na podporu nějaké skupiny, hnutí, které se zabývá ochranou životního prostředí, c) zúčastnil se protestu nebo demonstrace, které se týkaly životního prostředí, d) zúčastnil se aktivit na ochranu přírody – např. brigády, obnovy zeleně, e) snažil se ovlivnit (např. dopisem, účastí na jednání zastupitelstva) rozhodování úřadů ve prospěch životního prostředí?“². Možnosti odpovědí: „ano“, „ne“, „neví“.

demonstrace. Z hlediska vývoje názorů v čase aktuální data nepřinesla žádné významné odchylky od hodnot naměřených v minulých letech. Potvrdil se ale pokles účasti na aktivitách typu brigády a obnovy zeleně, který byl zaznamenán poprvé v loňském roce.

Podrobnější analýza dat odhaluje některé další zajímavé vztahy. Aktivit jako brigáda nebo obnova zeleně se méně často účastnili lidé ve věku 45 až 59 let. Petiči častěji podepisovali obyvatelé Prahy. Peníze častěji dávali lidé s vyhraněně pravicovou politickou orientací. Návštěvu demonstrace častěji uváděli lidé ve věku 15 až 19 let a obyvatelé Prahy.

Graf 2: Jak řešit otázku ochrany životního prostředí³

Graf 2 se týká názoru na to, jakým způsobem by měla být řešena ochrana životního prostředí. Asi tři čtvrtiny Čechů (74 %) souhlasí s tím, aby znečišťování životního prostředí bylo omezováno vládou, pokud je to individuálně nebude stát žádné peníze. Je-li naopak předpokládána finanční spoluúčast občanů, ochota podílet se na ochraně životního prostředí se snižuje. Přibližně třetina populace (33 %) by dala část svých příjmů, kdyby si byli jisti, že peníze budou použity k ochraně životního prostředí. Se zvýšením daní za účelem ochrany životního prostředí by souhlasila asi čtvrtina lidí (26 %), dvě třetiny (67 %) by byly proti.

Z hlediska sociodemografických charakteristik populace jsou obecně více ochotni se zapojit do financování ochrany životního prostředí lidé s vysokoškolským vzděláním a s dobrou životní úrovní své domácnosti (pro lidi se špatnou životní úrovní platí opak). Že by se o životní prostředí měla starat vláda, aniž by to jedince stálo další peníze, si častěji myslí zastánci politické levice.

Tabulka 3 opět nabízí časové srovnání dat. Je možné pozorovat trend zvyšování počtu lidí nesouhlasících s tím, aby se museli finančně podílet na ochraně životního prostředí. Podíl těch, kdo by z vlastního příjmu nedali peníze na ochranu životního prostředí, mezi lety 2007 až 2013 stoupl o 13 procentních bodů (ze 44 % na 57 %). V tomtéž období vzrostl o stejný počet procentních bodů rovněž podíl těch, kdo nesouhlasí se zvýšením daní za předpokladu, že by získané finanční prostředky byly použity k ochraně životního prostředí (z 54 % na 67 %). Zájem Čechů o to, aby jejich finanční prostředky byly použity na ochranu životního prostředí, klesá.

³ Znění otázky: „Nyní Vám přečtu několik výroků o životním prostředí. O každém mi, prosím řekněte, do jaké míry s ním souhlasíte nebo nesouhlasíte. a) Dal byste část svého příjmu, kdybyste si byl jistý, že tyto peníze budou použity k ochraně před znečišťováním životního prostředí. b) Souhlasil byste se zvýšením daní, kdyby se takto získané peníze použily k ochraně před znečišťováním životního prostředí. c) Vláda musí omezovat znečišťování životního prostředí, ale Vás by to nemělo stát žádné peníze.“

Tabulka 3: Jak řešit otázku životního prostředí – časové srovnání (v %)

	V/2006 +/-	V/2007 +/-	V/2008 +/-	V/2011 +/-	V/2013 +/-
dal by část příjmu, kdyby si byl jistý, že tyto peníze budou použity k ochraně ŽP	44/42	45/44	36/50	34/55	33/57
souhlasil by se zvýšením daní, kdyby se peníze použily k ochraně ŽP	30/57	36/54	29/60	29/63	26/67
Vláda musí omezovat znečišťování ŽP, ale jeho ať to nestojí žádné peníze	68/23	67/24	74/19	72/20	74/19

Pozn.: Plus označuje součet podílů odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, mínus označuje součet podílů odpovědí „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.